

Viničarski red za Štajarsko vojvodstvo.

(Dalje.)

§ 9. Kdor kakega viničarja najme, ki je bil najet po viničarski knjigi že od katerega drugega, ne zgubi le samo are, če je katero nadal in katera zapade občinski denarnici, ampak se more kaznovati še vrh tega tudi po okoliščinah s 5—25 gld.

§ 10. Postavno najet viničar mora nastopiti s pomočniki, ki jih po pogodbi priskrbeti ima, službo o pravem določenem času, kakor tudi izgovorjeno število domače živine seboj prignati.

Nasproti je pa tudi posestnik vinograda dolžen, da pusti viničarju nastopiti službo po pogodbi in ga naznani občinskemu predstojniku.

§ 11. Viničar je zavezan vinogradska dela prav in o pravem času storiti in dokler hoče posestnik vinograda viničarja, njegove pomočnike izgovorjeno vprežno živino za katera koli dela za vinogradsko posestvo porabiti, je dolžen, če se tirja to, storiti taista proti izgovorjeni ali v tisti okolici navadni viničarski dnini, če sklenjena službena pogodba kako drugače ne določuje.

§ 12. Viničar je dolžen, posestnika vinograda v vseh zaukazih, ki se službe tičejo, ubogati, proti njemu in proti njegovim ljudem se spoštljivo obnašati in spodobno zadržati; nadalje je dolžen, vsako škodo na polju in pohištvu posestniku vinograda naznani, in mora sploh vse svoje moči napenjati, da vsako škodo, posebno po požarih, po tatvinah grozdja, sadja, krme, drv, stelje, orodja in drugih reči odvrata.

§ 13. Viničar je dolžen, storjeno škodo, ki je je on sam ali so je njegovi domači ali posli krivi, ali katero je storila njegova živina na vinogradskem posestvu, povrniti po odločbah državljanskega zakonika.

§ 14. Brez dovoljenja posestnika vinograda ne sme sprejeti viničar nobenih gostačev v svojo viničarijo, katero mu je odkazal.

§ 15. Zmikanje (tatvina) grozdja, sadja, lesa, reznice in mladik iz korenin (živice) sadosnic, krme, stelje, gnoja, vsake vrste itd. ima za krivega viničarja razun nasledkov, ki ga po splošnjem kazenskem zakonu zadevajo, še tudi tiste, po § 17 lit. a.

§ 16. Nasproti pa je tudi dolžnost posestnika vinograda, dajati viničarju in njegovim pomagačem izgovorjeno plačilo v denarjih in druge dohodke o določenem času.

Ako se o znesku plačila ni določilo gotovega, naj se določuje z ozirom na plačilo navadno v okolici (§ 27). Če se ni dogovoril poseben obrok, kedaj da naj se plačuje plačilo v denarjih, naj se plačuje, kolikor ga je izgovorjenega za posamezna vinogradska dela, posebej (najemščina), vsakokrat takoj po tem, ko je do-

tično delo pravilno storjeno, in kar je plačila na leto, pa v četrletnih obrokih nazaj.

Viničarju se ima povrniti škoda, kolikor se mu je je morda zgodilo po zamudi dolžnosti posestnika vinograda in sploh naj se ravna z njim spodobno.

§ 17. Viničarju se more odpovedati služba še pred viničarskim letom in jo ima zapustiti v 14 dneh od dne, ko se mu je dala odpoved:

- a) če ga spoznajo krivega kakega hudodelstva sploh ali tatvine, goljufije ali nezvestobe, ali pa ga obsodijo radi kakega drugega prestopka postave v zapor, ki presega 14 dni;
- b) če je dogovorjeno število delalcev ali domače živine brez dovoljenja gospodarjevega zmanjšal in ni maral za opomin jih nadomestiti v enem mesecu;
- c) če se zoper svoje službine dolžnosti hudo pregreši, posebno če se zapovedim posestnika vinograda, ki njegovo službo zadevajo, stanovitno in trmasto ustavlja ali če se kaže po pijančevanju za službo neposobnega;
- d) če domačo živino, ki se mu je v njegovo porabo prepustila, kljubu vsem opominom čisto zanemarja;
- e) če svoje delavne moči zoper določbe § 11 brez privoljenja posestnika vinograda drugod rabi, dasiravno je posvarjen bil;
- f) če se stori kakega psovanja ali hudega ravnanja s posestnikom vinograda ali z njegovimi domačimi krivega;
- g) če se uda igri ali drugim razuzdanostim in nenravnosti.

§ 18. Viničar more razun v § 4 določenega časa službo odpovedati in jo v 14 dneh zapustiti:

- a) ako je posestnik vinograda ali so njegovi domači z njim ali z njegovimi ljudmi grdo ravnali, ali
- b) ako ne dobi svojega izgovorjenega zaslužka v denarjih ali drugih dohodkov, ki se mu imajo plačati, kakor tudi povrnitve mu priznane škode (§ 16) po storjeni tirjatvi v 8 dneh. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Sadjereja.

„Kdor sadno drevje sadi, polaga v zemljo denarje, katero bode njemu in vaukom tisoče-e obresti donasalo.“

Skoraj bode že leto minulo, odkar se je v Št. Jurji na juž. žel. ustanovilo še eno sadno društvo pod imenom „Farno sadjerejsko društvo;“ namen je, obilno plemenitega sadnega drevja med farane spraviti in kar je poglavitna stvar — v dober kup!

Dopisi.

Pravila tega društva je vis. namestništvo v Gradcu potrdilo in tako je to društvo imelo aprila svoj prvi ustanovni shod. Bil je mnogobrojno obiskovan, pač lepo znamenje, da ve naš slovenski kmet že tudi dobro sadjerejo ceniti. Gosp. prvosednik, Toma Grah, pozdravi navzoče s prijazno besedo, v kateri povdarja imenitnost sadnega drevja pri kmetiji. Da pa se sadjereja pri nas še ni dosti visoko popela, temu je uzrok 1. malomarnost, 2. nevednost in 3. dragota mladega drevja.

Kar zadeva prvo točko — malomarnost ali popustljivost do sadjereje, bodo žali Bog, primorala kmeta slaba vinska leta in pa vse uničujoča trsna uš; ona bode gotovo, kakor se vidi, v kratkih letih vinograde ukončala. Da nam torej ne bode hladnega požirka pri težavnem delu pomanjkovalo, treba je za časa gledati, s katero pijačo da bomo vino nadomestili, v tem pa nam ni dosti premišljevat — to je sadno.

Kar se tiče 1. in 2. točke, ustanovilo se je ravno iz tega uzroka to društvo, da obojim neprilikam v okom pridemo.

Društva imajo velik pomen, kajti česar ne zamore posamezen, to storijo lahko s skupnimi močmi vsi, z malim trudom in denarjem — eden pomaga drugemu. Srčno vam toraj slov. kmetje naj bode priporočano društvo, ki je zgola v vaš prid, v boljše bodočnost kmetijstva.

Prvosednik potem prebere potrjena pravila, katera so navzoči z radostjo zaslišali.

Še tisti dan je pristopilo 29 pravih udov, kateri so si naročili 3000 dvoletnih divjakov po 1 $\frac{1}{2}$ kr.

Društvo je izbralo izmed svoje srede predstojnikom g. T. Graha, blagajnikom g. Jak. Žveglar ja in odbornikom g. Franca Dobovišek-a.

Koncem aprila so se društveniki zopet zbrali, ko so se jim divjaki razdelili. Pri ti priložnosti razlaga g. predstojnik, kako se imajo divjaki pripraviti in saditi, da gotovo in naglo rastejo. Kedar Vam bodem poročal o vspehu tega novega društva, se nadjam, da bodem našel pripravljene kmete, kateri bodo naše delovanje s pazljivostjo zasledovali, kajti sedanji časi so za našega ubogega kmeta tako resni, da mu ne sme tudi trohica tega v izgubo iti, kar bi mu bilo v korist. Ako se bodo kmetje tudi drugod za sadjerejo tako zanimali, kakor pri nas, hočem pa pravila tega sadnega društva v Vašem cenj. listu v ponatis podati.

T. Grah.

Sejmovi. Dne 22. novembra v Arvežu, pri sv. Barbari v Halozah, v Podčetrtku in pri sv. Marjeti na Dravskem polju. Dne 22. nov. v Ernožu. Dne 25. novembra na Ptuju, v Ločah in na Dobju.

S Ptuja. („Pevsko društvo.“) Naše „pevsko društvo“ zgubilo je iz društvenega odbora jako delavnega in požrtvovalnega gosp. dr. Franja Grossa, e. kr. sodnijskega pristava, ki se je preselil v Ljubljano. Na njegovo mesto je prišel v odbor čast. g. o. Bonaventura Čiček, prokurator in kaplan pri tukajšnjih oo. minoritih. V zadnji seji je sklenil odbor poslati gosp. dr. Grossu pismeno zahvalo za dose-danji trud. Za društvenega kapelnika sprejel se je g. Ant. Jirka, učitelj glasbe in petja tukajšnje čitalnice, ki je izučen v konzervatoriju v Pragi. Kot pesni za tretji veliki pevski zbor v prihodnjem letu so se za prvo določile te-le pesni: 1. „Na Preširnovem domu“, veliki možki zbor s čveterospevi od g. dr. B. Ipaveca, — 2. „Nazaj v planinski raj“, mešan zbor od g. Ant. Nedvéda, — 3. „Venec Vodnikovih in na njega zloženih pesni“, mešan zbor s samospevi za tenor, bariton in bas in s spremljevanjem orkestra od g. Ant. Foersterja. — Druge pesni se določijo v prihodnji seji. Te se bodo dale sedaj v tisk in pričakovati je, da se v sredi prihodnjega meseca razpošljejo. Društveni odbor prosi, naj se doneski redno vplačujejo. Udje, ki so s plačilom zaostali, se pa opominjajo na dano besedo. Odbor.

IZ Ormoža. (Spletkarije.) Naši posilnemci so se začeli nekako gibati. Meseca sept. t. l. priredili so najprvle tako zvano „šolsko veselico“. Za to veselico so tudi povabila razpošiljali. Pa nikar ne mislite, da so k tej veselici Ormoške Slovence povabili. Najodličnejši Slovenci, med njimi tudi udje okrajnega šolskega sveta, niso dobili nikakih povabil. Tudi se niso — z malo izjemo — pri njih doneski in darila za to veselico pobirali. Ali je tako ravnanje postavno in dovoljeno. se bo še pri kompetentnih oblastvih pitalo. O tej veselici nečem veliko govoriti, ampak povem samo to, da se je šolska mladina še le pozno na večer spremljana z godbo in najhujšimi posilinemci domu vrnila. Med potom in skoz celo mesto so pa imeli nemški agitatorji „komando“ in mladina je morala vedno upiti in „hoch“ kli-cati. Upitja ni bilo ne konca ne kraja, dokler niso celega mesta prehodili. In tako se je nedolžna slovenska mladina kvarila. — Pri tej veselici se je pa tudi „frauenortsgruppe“ nemškega šulvereina izcimila. V svoji navdušenosti so namreč naše velikonemke iztuhtale, da brez nemškega šulvereina več ne gre. Pa kako bi to napravile, da bi jih s prvega ne zasledili? Pobirale so najpoprej podpise pri gospéh in dekletih in sicer za ta namen, da bi se v Ormožu otročji vrt ustanovil in da bi one istega podpirale. Pri tem pa marsikdo ni nič slabega mislil in tako so tudi nekatere Slo-